

Základní škola, Bruntál Rýmařovská 15

Praktické práce – 9. ročník

Výkresy ve dřevozpracujícím průmyslu

(technický náčrt, měřítko a údaje výkresu, ...)

27.11. / 2011

Ing. Martin Greško

Technické výkresy

(všeobecně)

Technický výkres je výkres používaný převážně v technickém průmyslu (strojírenství, elektrotechnice, stavebnictví, **dřevozpracujícím průmyslu**), kreslený ve vhodně zvoleném měřítku a obsahující všechny informace nutné pro výrobu konkrétní součásti, výrobku, stroje, realizaci stavby apod. Při čtení výkresů je třeba porozumět funkci měřítku, znakům na výkresech, způsobu kótování a používání druhů čar.

Technické výkresy musí být dostatečně jasné a logicky okótované. V minulosti se používalo ke kreslení technických výkresů kreslící prkno (jednalo se o stojan s posuvnou dvojicí kolmých pravítek). Originál výkresu se kreslil na průsvitný (pauzovací) papír tužkou a tuší (kapalina tmavé barvy).

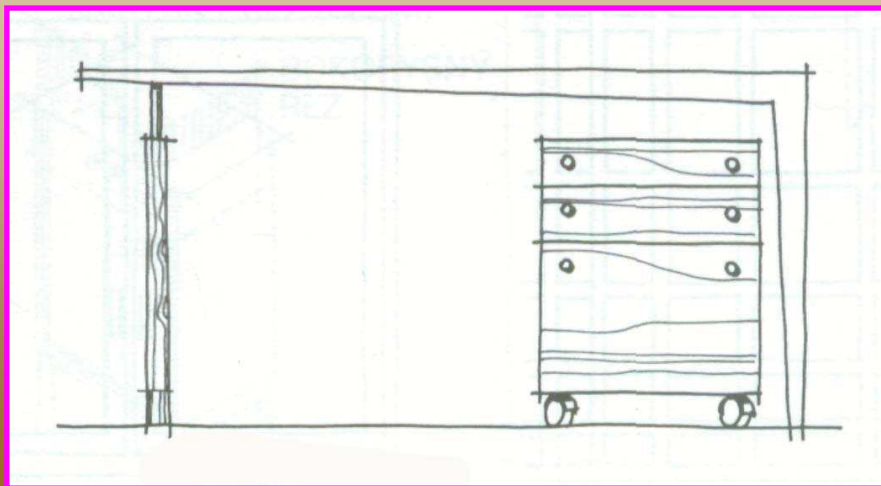
Technický náčrt (skica, črta)

Technický náčrt neboli skica je předběžná kresba (prvotní náčrt, nápad – zběžný záznam díla) nějakého technického., myšlenkovéh nápadu, který je později nakreslen na technický výkres.

Skicování lze provádět na jakýkoli světlý papír.

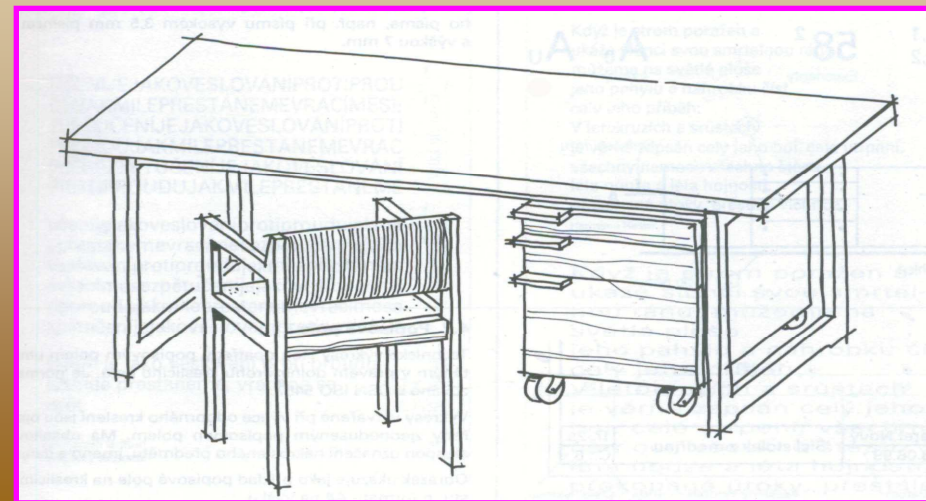
2D zobrazení

(psací stůl, zásuvkový box)

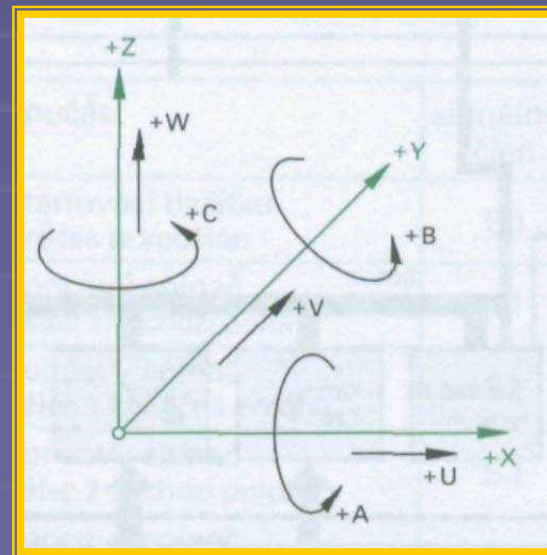
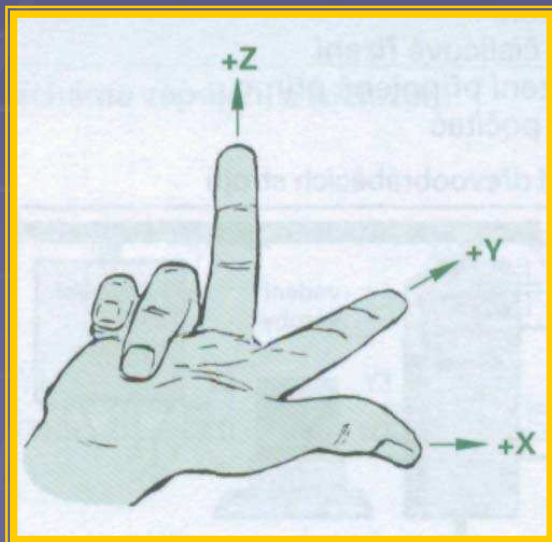
3D zobrazení

(psací stůl, zásuvkový box, židle)

V dnešní době s nástupem PC, konstruktéři vypracovávají technické výkresy na počítačích v nejrůznějších speciálních softwarech z nichž nejznámější je AUTOCAD, který umí vytvářet jak nákresy ve 2D vyobrazení, tak i ve 3D vyobrazení, tzn. ve třech osách (viz. obrázek). Výkres po dokončení lze vytisknout na tiskárně nebo větší formáty výkresů na plotru.

Nákresy nakresleného předmětu mají být výrazné, s velkým rozdílem tloušťky obrysových a ostatních čar.

Měřítko výkresu

Měřítko zobrazení nákresu udává poměr originálních (původních) rozměrů k rozměrům na technickém výkresu. Měřítko **M 1:1** odpovídá skutečné velikosti. Při měřítku **M 1:20** odpovídá rozměr na výkresu 1/20 skutečného rozměru, tzn. původní velikost je **20× zmenšena**.

Tedy vhodným měřítkem lze zmenšit obraz rozměrného a jednoduchého obrazu (dřevostavba), nebo naopak zvětšit obraz předmětu příliš drobného například (hodinářské součástky).

MĚŘÍTKO, se zapisuje do příslušného pole (rohové razítko) na technickém výkrese. Jestliže jsou některé části výkresu kresleny v jiném měřítku, je tato část výkresu označena samostatným měřítkem. Například detail **M 2:1**.

Druhy měřítek – (použití)

Měřítka zmenšení

M 1:2, 1:5

Použití – na pohledy menších předmětů,
jednotlivé díly

M 1:10, 1:20

Použití – na pohledy a řezy nábytku,
stěn a stropů

M 1:25

Použití – půdorysy místností

M 1:50, 1:100

Použití – stavební výkresy

Měřítka zvětšení

M 1:0,5

Použití – detaily

M 2:1

Použití – detaily

M 5:1

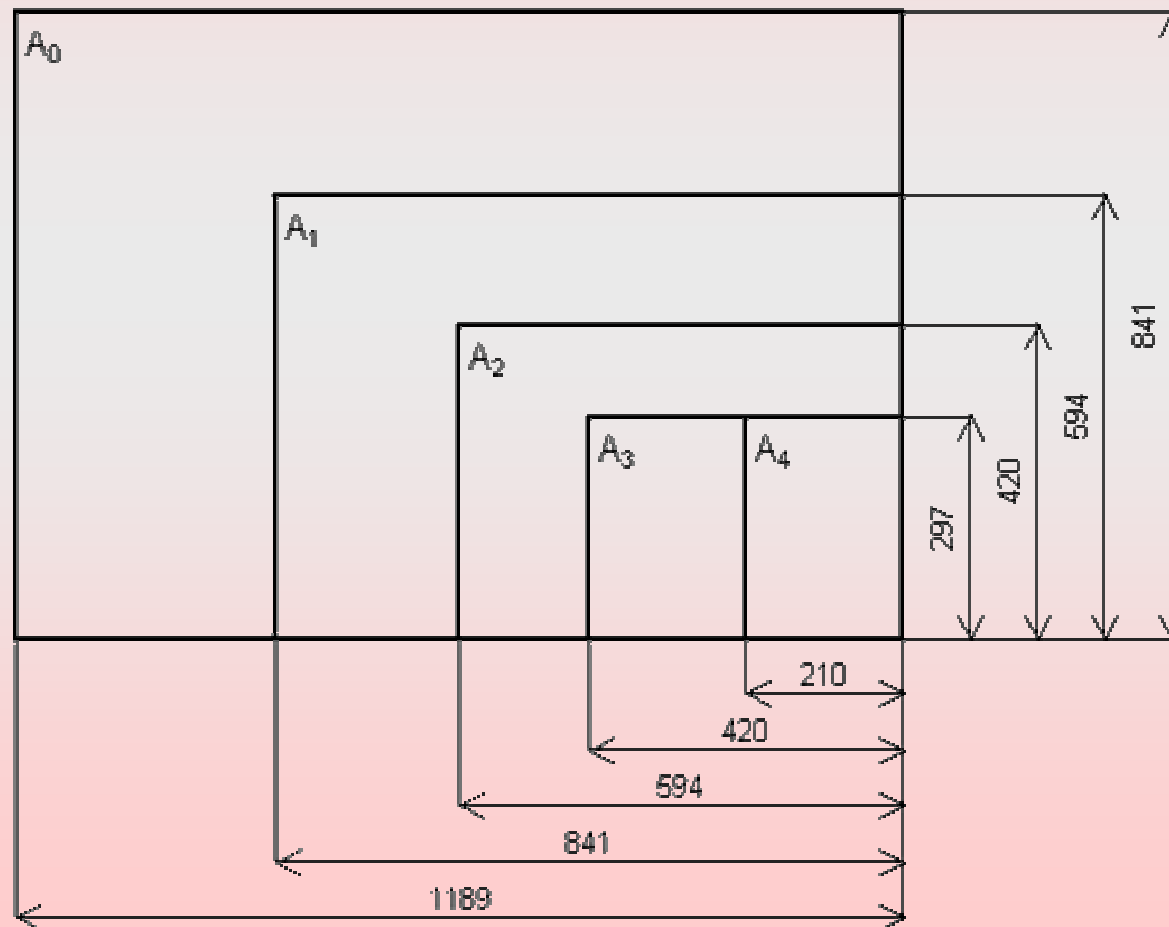
Použití – detaily

M 10:1

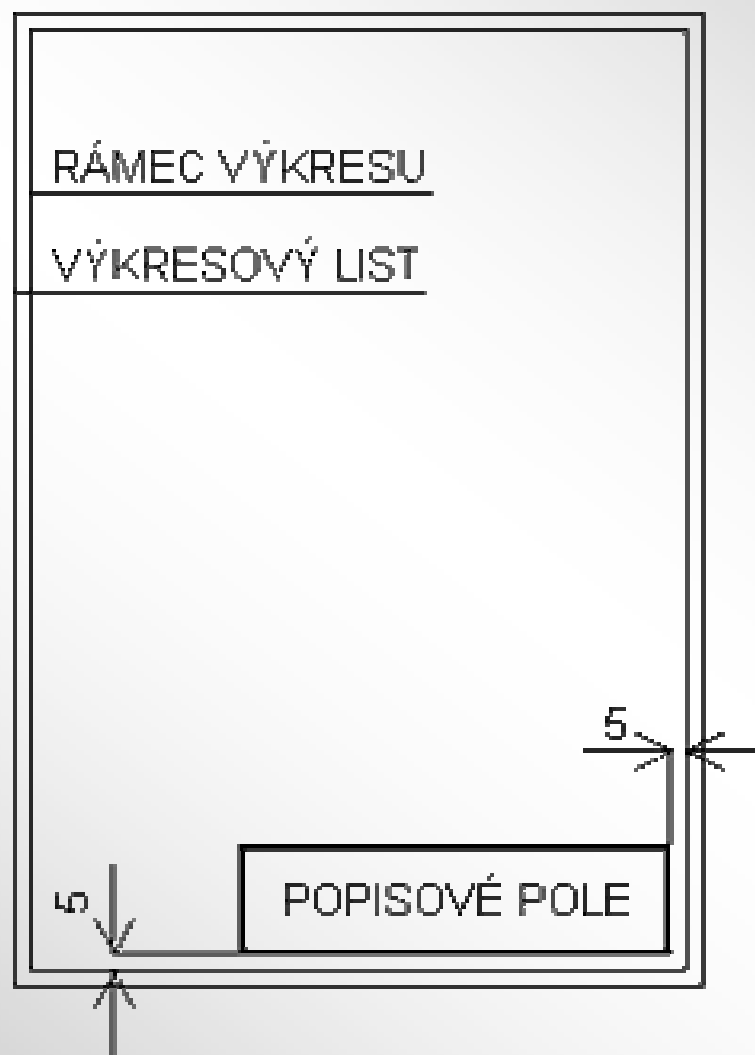
Použití – detaily, lepší okótování
menších výrobků

Základní formáty výkresu

Všechny formáty výkresů jsou odvozeny půlením od formát A₀(rozměr 1189 mm × 841 mm), jehož obsah je přibližně 1 m², a označují se A₀, A₁, A₂, A₃, A₄.

Rámec výkresu

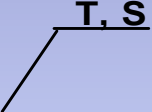
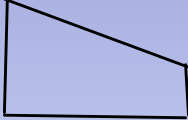
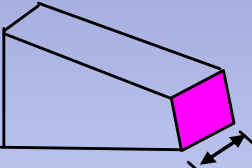
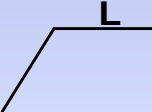

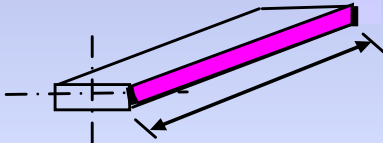

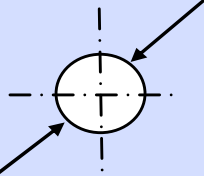
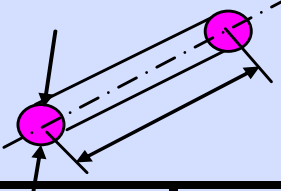

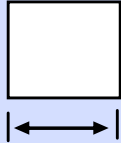
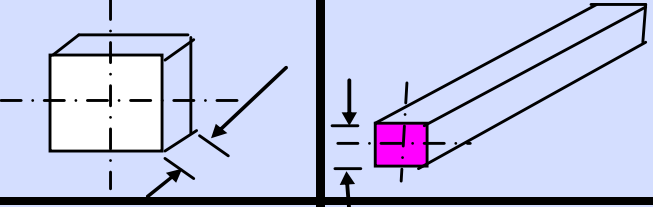

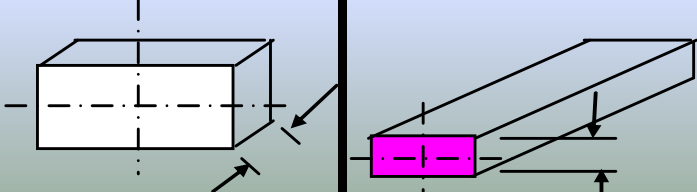

Popisové pole

Technický výkres má v pravém dolním rohu popisové pole (rohové razítko), do kterého se zapisují důležité organizační a výrobní údaje.

Kreslil	Karel Koutný	A 3	ZŠ Rýmařovská 15, Bruntál
Posoudil	Jan Novák	Název: ŠÍCÍ STOLEK	Tř. 9.b
Materiál	Modřín		Č. výk. 1
Měřítko	1:10		

Značky na výkresech

Název	Značka	Příklad - (2D)	Příklad - (3D)
<u>TLOUŠŤKA</u>			
<u>DÉLKA</u>			
<u>PRŮMĚR</u> (d, D)			
<u>Čtvercový průřez</u>			
<u>Odelníkový průřez</u>			

Zajímavost ze světa kreslení

CAD - *computer-aided design*, česky *počítačem podporované projektování*, nebo jako *computer-aided drafting* - *počítačem podporované kreslení*. Jednoduše lze říct, že se jedná o používání pokročilých grafických programů pro projektování, místo rýsovacího prkna.

CAD aplikace vždy obsahují grafické, geometrické a matematické nástroje pro kreslení plošných výkresů a modelování objektů a dějů reálného světa. Pokročilejší řeší výpočty, analýzy a řízení systémů (výroby, zařízení).

První verze AutoCadu pochází z roku 1982.

Použitá literatura:

1. PESCHEL, Peter a kolektiv. *Dřevařská příručka*. Český překlad 1. něm. vyd. Praha: Sobotáles, 2002, ISBN 80–85920–84–0.
2. NUTSCH Wolfgang a kolektiv. *Odborné kreslení a základy konstrukce pro truhláře*. Český překlad 1. něm. vyd. Praha: Sobotáles, 2000, ISBN 80–85920–62–X.

Internetové odkazy:

Dostupné na World Wide Web:

<http://misala.sedlo.net/deskriptiva/deskriptiva.php>

Metodický list

Žáci shlédnou prezentaci, kde se jim dostávají důležité informace o technických výkresech a také k čemu slouží v praxi.

Žáci si vyzkoušejí náčrt od ruky dle předlohy na straně 3. Možnost výběru mezi 2D a 3D zobrazením.

Cílem prezentace je, žákům nastítnit jak se tvoří prvotní náčrty. Dále vysvětlit pojem měřítko výkresu a příklady použití v praxi. A v neposlední řadě vysvětlit základní údaje a značky na výkresech.

Základní škola, Bruntál Rýmařovská 15

Děkuji za pozornost

27.11 / 2011

Ing. Martin Greško